

Spel- och lotterifrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 33 motionsyrkanden om spel- och lotterifrågor väckta under allmänna motionstiden 2007. Samtliga motioner avstyrks av utskottet.

Motionerna gäller en reglerad spelmarknad, försäljning av AB Svenska Spel, Lotteriinspektionens oberoende ställning, marknadsföring av spel, direktiv till AB Svenska Spel, åldersgräns vid köp av lotter, ålderskontroll, begränsade öppettider för spel på värdeautomater, nedläggning av kasinon, avstängning från spel på kasinon, Internetpoker, Internetkaféer, lagskärpning rörande illegal spelverksamhet på gatorna samt spel/lotterier i tv.

I betänkandet finns 6 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	6
Reglerad spelmarknad	6
Försäljning av AB Svenska Spel	8
Lotteriinspektionens oberoende ställning	9
Marknadsföring av spel	10
Direktiv till AB Svenska Spel	12
Åldersgräns vid köp av lotter	13
Ålderskontroll	14
Begränsade öppettider för spel på värdeautomater	16
Nedläggning av kasinon	17
Casino Cosmopols uppsikt över kasinoverksamheten	19
Internetpoker	19
Internetkaféer	21
Lagskärpning rörande illegal spelverksamhet på gator	23
Spel/lotterier i tv	24
Reservationer	26
1. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (v)	26
2. Direktiv till AB Svenska Spel, punkt 5 (v)	27
3. Åldersgräns vid köp av lotter, punkt 6 (v)	27
4. Begränsade öppettider för spel på värdeautomater, punkt 8 (v)	28
5. Nedläggning av kasinon, punkt 9 (v)	28
6. Internetpoker, punkt 11 (v)	29
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	30
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	30

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Reglerad spelmarknad

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 8,
 2007/08:Kr246 av Cecilia Widegren (m) yrkande 1,
 2007/08:Kr285 av Gunnar Axén (m) yrkandena 1 och 2,
 2007/08:Kr297 av Christian Holm (m),
 2007/08:Kr315 av Michael Hagberg (s),
 2007/08:Kr332 av Torbjörn Björlund m.fl. (v) yrkande 5,
 2007/08:Kr337 av Mats G Nilsson (m) yrkande 4 och
 2007/08:Kr357 av Tomas Tobé m.fl. (m) yrkandena 1, 3 och 5.

Reservation 1 (v)

2. Försäljning av AB Svenska Spel

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:Kr334 av Camilla Lindberg och Fredrick Federley (fp, c),
 2007/08:Kr337 av Mats G Nilsson (m) yrkandena 1–3 och
 2007/08:Kr357 av Tomas Tobé m.fl. (m) yrkande 6.

3. Lotteriinspektionens oberoende ställning

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:Kr357 av Tomas Tobé m.fl. (m) yrkande 2 och
 2007/08:Kr358 av Anna Bergkvist och Anna König Jermlyr (båda m).

4. Marknadsföring av spel

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:Kr256 av Hillevi Larsson (s),
 2007/08:Kr261 av Camilla Lindberg (fp) och
 2007/08:Kr357 av Tomas Tobé m.fl. (m) yrkande 4.

5. Direktiv till AB Svenska Spel

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 10.

Reservation 2 (v)

6. Åldersgräns vid köp av lotter

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 2.

Reservation 3 (v)

7. Ålderskontroll

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 1.

8. Begränsade öppettider för spel på värdeautomater

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 5.

*Reservation 4 (v)***9. Nedläggning av kasinon**

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 7.

*Reservation 5 (v)***10. Casino Cosmopols uppsikt över kasinoverksamheten**

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 6.

11. Internetpoker

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 9.

*Reservation 6 (v)***12. Internetkaféer**

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:Kr221 av Karl Sigfrid (m),

2007/08:Kr284 av Gunnar Axén (m) och

2007/08:Kr317 av Emma Henriksson (kd).

13. Lagskärpning rörande illegal spelverksamhet på gator

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr355 av Johan Pehrson (fp).

14. Spel/lotterier i tv

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr305 av Tomas Eneroth och Carina Adolfsson Elgestam
(båda s).

Stockholm den 10 april 2008

På kulturutskottets vägnar

Siv Holma

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Siv Holma (v), Cecilia Wikström i Uppsala (fp), Cecilia Magnusson (m), Margareta Israelsson (s), Anne Marie Brodén (m), Lars Wegendal (s), Mats Johansson (m), Anders Åkesson (c), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Dan Kihlström (kd), Olof Lavesson (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Esabelle Dingizian (mp), Göran Montan (m) och Camilla Lindberg (fp).

Utskottets överväganden

Reglerad spelmarknad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår med hänvisning till Spelutredningens pågående arbete motionsyrkanden om en reglerad spelmarknad.

Jämför reservation 1 (v).

Motionerna

Vänsterpartiet framhåller i *motionerna Kr204* yrkande 8 och *Kr332* yrkande 5 att det finns starka skäl att behålla den reglerade spelmarknaden i Sverige. Ett är att det möjliggör en bättre kontroll av spelandet, ett annat att spelarnas förlorade pengar kan användas till ändamål som är nyttiga för samhället, t.ex. idrott och föreningsliv. Dessutom behövs enligt motionärerna en reglerad spelmarknad för att motverka en alltmer aggressiv marknadsföring och ett ökat spelberoende. De anser också att man bör utreda vad som kan göras för att begränsa det oreglerade spelandet på Internet.

Tomas Tobé m.fl. (m) anser i *motion Kr357* att statens roll som aktör på spelmarknaden bör avvecklas, samtidigt som dess reglerande och övervakande roll bör stärkas. Ett licenssystem som uppfyller EG-rättens krav genom att stå öppet för företag verksamma i landet eller något annat EU- eller EES-land bör införas i Sverige. Dessa företag bör åläggas att betala en särskild skatt för licensen (yrkande 1). Verksamheter som enligt staten ska tilldelas medel som härrör från den särskilda skatten skulle med en sådan ordning få trygga intäkter samtidigt som staten kan ta ansvar för de offentliga finanserna (yrkande 3).

I samma motion framhålls att även när det gäller ATG sitter staten på samtliga stolar genom att styra, kontrollera och reglera verksamheten. Detta är enligt motionärerna ingen bra ordning (yrkande 5).

Ett licenssystem förordas också i *motion Kr337* av Mats G Nilsson (m). Med tanke på att spelbranschen inte är statisk är det enligt motionären viktigt med ett regelverk som är enkelt och begripligt. Han anser också att en planerad övergång till ett reglerat licenssystem är bättre än en plötslig dom som upphäver monopollet (yrkande 4).

Cecilia Widegren (m) lyfter i *motion Kr246* fram två exempel som hon ser som intressanta för att säkerställa att resurser förs tillbaka till idrott och spelmissbrukarvård när spelmarknaden öppnas för fler aktörer. Det ena innebär att spelbolag får betala 15 % av omsättningen i avgift eller skatt som tillförs statskassan för att användas till bl.a. idrott och beroendevård.

Det andra innebär att de som vill bedriva spel i Sverige får köpa licenser och att licensintäkterna används för idrottsrörelsen och för att ta ett socialt ansvar för spelare som fastnat i spelmissbruk (yrkande 1).

Christian Holm (m) framhåller i *motion Kr297* att det på alla områden är fel med monopoldrift, så också på spelmarknaden. Han framhåller att det är en konstig dubbelmoral när de statliga bolagen Svenska Spel och ATG med sin massiva marknadsföring gör allt de kan för att locka till sig flera spelare, samtidigt som de ska se till att detta spelande inte leder till missbruk.

Samma syn på spelmonopolet kommer till uttryck i *motion Kr285* av Gunnar Axén (m) yrkande 2. Motionären anser att den svenska spelmarknaden måste omregleras och öppnas för privata spelaktörer. Enligt motionären är en ramlagstiftning i kombination med tillståndskrav det lämpliga. Tillstånd att bedriva olika spelformer bör förenas med en årlig avgift som är omsättningsbaserad (yrkande 1).

Michael Hagberg (s) framhåller i *motion Kr315* att spelmarknaden under senare år har globaliserats och att konkurrensen om spelarna hårdnat. Allt större summor försvinner från spel hos ATG till spel hos utländska Internetbolag. Motionären anser att regeringen bör överväga åtgärder för att främja trav- och galoppporten i Sverige.

Bakgrund

Regeringen har i juni 2007 tillsatt en särskild utredare som ska föreslå en långsiktigt hållbar svensk spelreglering (dir. 2007:79). I kommittédirektiven anges bl.a. följande.

Den nya regleringen ska tillvarata och stärka de sociala skyddsaspekterna och motverka spelberoende, bedrägerier och kriminalitet. Grunden för den nuvarande modellen för spelregleringen ska alltså även i fortsättningen tjäna som förebild. Modellen ska förena kravet på en stark och förbättrad social skyddsnivå med behovet av en anpassning till det moderna IT-samhällets villkor och de skyldigheter som följer av EG-rätten.

Utredaren ska bedöma om det av EG-rättsliga, tekniska eller andra skäl inte är möjligt att inom alla spelformer strama upp det nuvarande regelverket och i så fall föreslå ett delvis nytt system som också inbegriper andra aktörer än befintliga, med en inriktning på att de sociala skyddsaspekterna genomgående ges hög prioritet.

Om ett delvis nytt system ska införas ska utredaren bl.a.

- överväga om och inom vilka spelformer det är lämpligt att i ordnade former släppa in fler aktörer på den svenska marknaden, med utgångspunkten att en god kontroll ska kunna bibehållas och att krav skall kunna ställas på starka skyddshänsyn, förenlighet med EG-rätten samt ett långsiktigt hållbart system,
- ta ställning till om ett sådant system ska ha formen av ett koncessions- eller licensförfarande samt hur en eventuell begränsning av antal tillstånd ska utformas.

I direktiven sägs vidare att regeringen anser det vara av stor vikt att hästsporten kan fortsätta att utvecklas, bl.a. genom att resurser även i framtiden ställs till hästsportens förfogande. Utredaren ska därför allsidigt belysa vilka ekonomiska effekter införlivandet av eventuellt nya aktörer på spelmarknaden får för hästsporten.

Utredaren ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 15 december 2008.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan ska en särskild utredare föreslå en långsiktigt hållbar ny svensk spelreglering. Med hänsyn till det pågående utredningsarbetet föranleder motionerna inte något ställningstagande från utskottets sida. Utskottet avstyrker motionerna Kr204 (v) yrkande 8, Kr246 (m) yrkande 1, Kr285 (m) yrkandena 1 och 2, Kr297 (m), Kr315 (s), Kr332 (v) yrkande 5, Kr337 (m) yrkande 4 samt Kr357 (m) yrkandena 1, 3 och 5.

Försäljning av AB Svenska Spel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår med hänvisning till Spelutredningens pågående arbete motionsyrkanden om försäljning av AB Svenska Spel.

Motionerna

Tomas Tobé m.fl. (m) framhåller i *motion Kr357* att det finns få skäl att låta huvuddelen av Svenska Spels verksamhet bedrivas i statlig regi. Hur Svenska Spel ska säljas, eller eventuellt vilka delar av bolaget som ska säljas, bör enligt motionärerna föregås av en utredning eller ett departementsarbete (yrkande 6).

Även Mats G Nilsson (m) anser i *motion Kr337* att regeringen bör se över möjligheten att sälja AB Svenska Spel (yrkande 1). Regeringen bör enligt honom också överväga hur en försäljning bör gå till (yrkande 2). I motionen framhålls vidare att idrottsrörelsen vid en försäljning bör få del av försäljningsintäkterna. En stor del av dessa intäkter skulle enligt motionären kunna fonderas i en stiftelse, vars enda syfte skulle vara att ge ett årligt stöd till idrotten. Ett annat alternativ som lyfts fram i motionen är att idrottsrörelsen själv äger och driver en del av Svenska Spels verksamhet och att intäkterna från denna verksamhet tillfaller idrottsrörelsen (yrkande 3).

Camilla Lindberg (fp) och Fredrick Federley (c) framhåller i *motion Kr334* att staten, genom Finansdepartementet, sitter på alla stolar när det gäller spelandet i Sverige. Staten kontrollerar de två dominerande aktörerna, styr i myndighetsform kontrollen genom Lotteriinspektionen och

stiftar de lagar som reglerar verksamheten. Motionärerna påpekar att staten inte bör vara spelberoende utan bara beskatta och fördela. Av detta skäl och då spelmarknaden dessutom behöver moderniseras är det enligt motionärerna dags att se över vad en försäljning av Svenska Spel skulle komma att innebära för den svenska spelsituationen.

Bakgrund

En särskild utredare har fått i uppdrag att föreslå en långsiktigt hållbar svensk spelreglering. I uppdraget ingår bl.a. att se över om andra aktörer än de som finns i dag ska ges möjlighet att konkurrera på marknaden. I direktiven anges att de mest problematiska spelformerna helst ska bedrivas under direkt statlig kontroll.

Utskottets ställningstagande

Utgångspunkten för utredaren ska vara att de mest problematiska spelformerna fortsättningsvis helst ska bedrivas under direkt statlig kontroll. Det står dock utredaren fritt att lägga fram de förslag som anses nödvändiga med hänsyn till EG-rättsliga eller andra skäl. Utskottet vill inte föregripa utredningens ställningstaganden. Motionerna Kr334 (fp, c), Kr337 (m) yrkandena 1–3 och Kr357 (m) yrkande 6 avstyrks.

Lotteriinspektionens oberoende ställning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår med hänvisning till Spelutredningens pågående arbete motionsyrkanden om Lotteriinspektionens oberoende ställning.

Motionerna

Tomas Tobé m.fl. (m) framhåller i *motion Kr357* att statens uppgifter på spelområdet bör renodlas. I en ny modell bör Lotteriinspektionen ges en mer självständig ställning för att övervaka spelföretagens verksamhet samt ansvara för licensgivningen till spelbolag (yrkande 2).

Liknande synpunkter framförs i *motion Kr358* av Anna Bergkvist och Anna König Jerlmyr (båda m) som ifrågasätter Lotteriinspektionens oberoende. Motionärerna påpekar att man i dag kan ifrågasätta om Lotteriinspektionen i första hand är lojal mot Finansdepartementet eller mot medborgarna.

Bakgrund

Som ovan angetts ska en särskild utredare se över den svenska spelreglingen. I direktiven till utredningen anges att utvecklingen ställer krav på nya tillsynsmetoder och verktyg samt att lotterilagstiftningen och Lotteriinspektionens roll som central tillsynsmyndighet på området behöver anpassas. Inriktningen på den svenska spelmarknaden ska enligt direktiven vara sådan att kontroll- och tillsynsfunktionen ges hög prioritet.

Utskottets ställningstagande

Enligt direktiven till den pågående utredningen ska inriktningen på den svenska spelmarknaden vara sådan att kontroll- och tillsynsfunktionen ges hög prioritet. Hur Lotteriinspektionens roll ska utformas närmare är enligt utskottets uppfattning en fråga som utredningen först bör ta ställning till.

Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionerna Kr357 (m) yrkande 2 och Kr358 (m).

Marknadsföring av spel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår med hänvisning till Spelutredningens pågående arbete motionsyrkanden om marknadsföring av spel.

Motionerna

Tomas Tobé m.fl. (m) påtalar i *motion Kr357* att det i samband med en omreglering på spelområdet finns behov av att se över regler och förutsättningar för dels marknadsföringen, dels tillgängligheten. Översynen bör ske för att unga och andra riskgrupper ska få ett bättre skydd än i dag. Den bör enligt motionärerna göras tillsammans med samtliga aktörer på spelmarknaden, såväl statliga som privata (yrkande 4).

I *motion Kr256* framhåller Hillevi Larsson (s) att all reklam för alkohol och tobak är förbjuden i Sverige med hänsyn till folkhälsan och att detta förbud borde gälla även för spelreklam. Spelmissbruk kan enligt motionären vara lika förödande som missbruk av narkotika, alkohol eller tobak.

Camilla Lindberg (fp) anser i *motion Kr261* att 38 § lotterilagen borde avskaffas och att all spelreklam i stället borde lyda under marknadsföringslagen. Samma regler skulle då gälla för alla spelbolag, såväl svenska som utländska.

Bakgrund

Regeringen har när det gäller spelbolagen inte lämnat några generella riktlinjer eller direktiv för hur de får marknadsföra sina produkter.

Den svenska spelbranschen har tillsammans bildat Spelmarknadens Etiska Råd (SMER). I rådet ingår Svenska Spel, ATG, Folkspel, Sveriges Bingoarrangörers Centralorganisation, A-lotterierna och IOGT-NTO Lotterier. Rådets syfte är att gemensamt arbeta med etiska frågor kring spel, lotterier och marknadsföring. Bland annat har rådet enats om gemensamma etiska riktlinjer för marknadsföring.

När det gäller Svenska Spel anges fr.o.m. 2007 i regeringens ägardirektiv att bolaget i sin marknadsföring av verksamheten ska ha en ansvarsfull inriktning med ett socialt åtagande som innebär att marknadsföringen inte uppfattas som alltför påträngande. Före 2007 fanns inte något om marknadsföring i ägardirektiven. Däremot har i Svenska Spels tillstånd att anordna och förmedla pokerspel på Internet sedan tidigare angetts att marknadsföring endast får ske i tidningar och på Internet. Även i Svenska Spels tillstånd att anordna kasinoverksamhet anges sedan tidigare att marknadsföringen av kasinoverksamheten dels ska ha en inriktning som svarar mot ett socialt ansvarstagande, dels inte uppfattas som alltför påträngande. Svenska Spel har valt att i stort sett inte ha någon marknadsföring alls av kasinon. När det gäller värdeautomater förekommer ingen som helst marknadsföring.

Finansminister Anders Borg har den 30 januari 2008 besvarat en fråga (fr. 2007/08:655) om vilka åtgärder han avser att vidta för att se till att AB Svenska Spel agerar på ett socialt ansvarsfullt sätt i sin marknadsföring. Av svaret framgår att finansministern anser att detta är en angelägen fråga och att han därför gett ”Spelutredningen” i uppdrag att ta fram förslag till hur en mer restriktiv reglering kring befintliga aktörers marknadsföring ska se ut. Han uppgav vidare att regeringen i ägardirektiven till AB Svenska Spel har vidtagit åtgärder för en mer restriktiv marknadsföring.

I direktiven till Spelutredningen anges bl.a. följande.

Regeringsrätten konstaterade i sin dom i det s.k. Wermdö krogmålet (RÅ 2004 ref. 95) att de svenska statligt kontrollerade spelbolagens marknadsföring stundom varit så pass aggressiv att den därigenom sått tvivel om den svenska lagstiftningens egentliga syfte. Även Europeiska gemenskapernas kommission har i pågående överträdelseärenden mot Sverige pekat på den omfattande marknadsföringen. Lotteriutredningen har anfört att marknadsföringen bör kunna regleras antingen inom ramen för tillståndsgivningen eller i författningsform.

Utredaren skall därför redovisa författningsförslag till hur en mer restriktiv reglering kring befintliga aktörers marknadsföring skall se ut.

Beträffande motionsyrkandet om att 38 § lotterilagen borde avskaffas kan nämnas att paragrafen innehåller ett s.k. främjandeförbud, dvs. ett förbud mot att främja lotterier som anordnas utomlands. I de ovan nämnda utredningsdirektiven anges att frågan om förbudets förenlighet med EG-rätten har varit föremål för prövning i ett antal mål vid allmän domstol och för-

valtningsdomstol i Sverige. Vid ett eventuellt införande av ett koncessions- eller licensförfarande skulle frågan om ett sådant förbud är nödvändigt aktualiseras. Enligt direktiven ska utredaren därför

- bedöma behovet av att upprätthålla motsvarande förbud och hur ett sådant i förekommande fall lämpligen bör utformas,
- vid ett eventuellt införande av ett koncessions- eller licensförfarande analysera och lämna alternativa förslag till ett främjandeförbud som säkerställer att framtida licensinnehavare garanteras ett obehindrat utövande av sin verksamhet i Sverige utan påverkan av sådana aktörer som inte innehar tillstånd i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Som framgått har regeringen gett Spelutredningen i uppdrag att ta fram förslag på hur en mer restriktiv reglering av befintliga aktörers marknadsföring ska se ut. Dessutom har regeringen i ägardirektiven till Svenska Spel sedan 2007 ställt krav på en mer restriktiv marknadsföring. Med hänsyn härtill och till att utredningens ställningstaganden inte bör föregripas avstyrker utskottet motionerna Kr256 (s), Kr261 (fp) och Kr357 (m) yrkande 4.

Direktiv till AB Svenska Spel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringen inför direktiv till AB Svenska Spel rörande information om skadeverkningar samt marknadsföring motsvarande de som Systembolaget har för sin verksamhet. Avslaget görs med hänvisning till de åtgärder som spelplanordnarna vidtagit och till Spelutredningens pågående arbete.

Jämför reservation 2 (v).

Motionen

Vänsterpartiet anser i *motion Kr204* att Svenska Spel av regeringen ska ges direktiv som motsvarar de direktiv Systembolaget har för sin verksamhet. De bör enligt motionärerna innehålla krav på dels information om skadeverkningar, dels en etisk policy för marknadsföring (yrkande 10).

Bakgrund

När det gäller information om skadeverkningar kan nämnas att det i lokaler där Svenska Spels och ATG:s produkter placerats alltid ska finnas information om problemspelande och vart man vänder sig för att få hjälp

om man fått problem samt telefonnummer till Statens folkhälsoinstitut (FHI) stödlinje för spelberoende. Numret till stödlinjen ska också finnas på samtliga Svenska Spels och ATG:s lotter, spelkuponger och kvitton. Dessutom finns det tillgängligt på Internet, på statliga kasinon och hos restauratörer med spelverksamhet. Svenska Spel har också lanserat en ny sajt ”spelalagom.se” som har till huvudsyfte att informera om spelansvar och om vart man kan vända sig för att få hjälp. På sajten finns också olika verktyg som hjälper spelaren att få god kontroll över sina spelvanor.

Enligt Svenska Spel erbjuder de tillsammans med ATG sedan 2005 alla spelombud en frivillig interaktiv spelansvarsutbildning. I slutet av 2007 hade 50 % av ombuden genomgått utbildningen. Dessutom hade 81 % av de krögare som erbjudits utbildningen genomgått den liksom 99 % av alla anställda inom Svenska Spel-koncernen. Till personal som arbetar inom Casino Cosmopol och kundsupport ges dessutom en obligatorisk och anpassad utbildning.

Beträffande marknadsföringen har som ovan nämnts den svenska spelbranschen 2007 bildat Spelmarknadens Etiska Råd (SMER). I rådet ingår Svenska Spel, ATG, Folkspel, Sveriges Bingoarrangörers Centralorganisation, A-lotterierna och IOGT-NTO Lotterier. Syftet med rådet är att gemensamt arbeta med etiska frågor kring spel, lotterier och marknadsföring. Dessutom kan nämnas att regeringen i ägardirektiven till AB Svenska Spel fr.o.m. 2007 har vidtagit åtgärder för en mer restriktiv marknadsföring.

Vidare ska Spelutredningen redovisa författningsförslag om hur en mer restriktiv reglering kring befintliga aktörers marknadsföring ska se ut samt föreslå ändamålsenliga marknadsföringsbestämmelser om det skulle införas ett delvis nytt system med ytterligare aktörer.

Utskottets ställningstagande

Med hänsyn till de åtgärder som spelordnarna vidtagit, såväl beträffande information och utbildning om spelberoende som beträffande olika begränsningar i fråga om marknadsföring, och då Spelutredningens ställningstaganden inte bör föregripas avstyrker utskottet motion Kr204 (v) yrkande 10.

Åldersgräns vid köp av lotter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om åldersgräns för köp av alla lotter och spel som innebär insatser om pengar. De lotter som i dag saknar åldersgräns anses inte riskabla ur spelberoendepunkt.

Jämför reservation 3 (v).

Motionen

Vänsterpartiet anser i *motion Kr204* att regeringen bör utreda möjligheterna att införa en åldersgräns för köp av sådana lotter och spel som innebär insatser om pengar och som i dag inte har någon åldersgräns (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Svenska Spel har den 1 februari 2007 infört en åldersgräns för samtliga spel och lotter utom för s.k. skraplotter.

Enligt Svenska Spel är skälet till att det inte finns någon åldersgräns för dessa lotter att föreningslivets lotter saknar åldersgräns. Olika åldersgränser för olika lotter skulle enligt Svenska Spel krångla till det för butikerna, och då lotterna varken är särskilt attraktiva för ungdomar eller riskabla ur spelberoendesynpunkt har Svenska Spel gått med på detta avsteg från principen om åldersgräns.

Utskottet anser att de skäl som Svenska Spel angett när det gäller avsteg från principen om åldersgräns är väl motiverade och avstyrker motion Kr204 (v) yrkande 2.

Ålderskontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ålderskontroll. Det ankommer på Svenska Spel, ATG och Lotteriinspektionen att bedöma i vilken omfattning kontroller bör göras.

Motionen

Vänsterpartiet anför i *motion Kr204* att problemen med spelberoende är störst i de yngsta åldersgrupperna. Motionärerna anser med hänsyn härtill att det hos ATG:s och Svenska Spels ombud krävs en skärpning av kontrollen av åldersgränserna. I de fall ombuden bryter mot reglerna om kontroll ska enligt motionärerna tillstånden kunna dras in (yrkande 1).

Bakgrund

Spelombuden är enligt sina avtal med Svenska Spel och ATG skyldiga att kontrollera att bestämmelserna om åldersgränser efterföljs.

Svenska Spels kontroll sker genom att ombuden får besök av ett externt företag. Under 2007 genomfördes 1 497 s.k. provköp och 3 594 visuella kontroller (observationer, som vid behov kan leda till provköp) hos ombud och krögare. Ombud som inte följer åldersgränserna stängs av under viss tid eller sägs upp. Totalt under 2007 stängde Svenska Spel av eller sade

upp 27 ombud eller krögare som inte hade följt deras avtal i fråga om ålderskontroller och kreditspel. ATG har motsvarande provköp hos sina ombud och arbetar aktivt med kontroller av åldersgränser.

Ombuden kontrolleras förutom av Svenska Spel och ATG av Lotteriinspektionen. Det åligger Lotteriinspektionen att, som central tillsynsmyndighet för lotterier i Sverige, utöva tillsyn och kontroll. Av inspektionens senaste årsredovisning kan utläsas att inspektionen under 2007 gjorde 821 kontroller hos ombud för Svenska Spel och ATG, 81 fler än 2006. Vid samtliga dessa inspektioner kontrollerades åldersgränser. Av kontrollerna skedde 588 i öppen form och 233 genom anonyma provköp med hjälp av minderåriga tillsynsassistenter. Enligt årsredovisningen är resultatet av ombudstillsynen varierande men anges överlag ha blivit bättre under det senaste året.

Av budgetpropositionen för 2008¹ framgår att Lotteriinspektionens tillsynsarbete har varit särskilt koncentrerat till frågor som rör bl.a. åldersgränser.

Finansminister Anders Borg har den 25 januari 2007 som svar på interpellation 2006/07:199 sagt följande om ålderskontrollen vid olika spel.

Det är givetvis viktigt att åldersgränserna följs. Svenska Spel är en egen juridisk person och sköter sin verksamhet självständigt. Jag har fullt förtroende för att bolagets styrelse och verkställande ledning ser till att ålderskontrollen hanteras på ett ansvarsfullt sätt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill i likhet med motionärerna understryka vikten av att ålderskontroller genomförs, men som finansministern framhållit är det en fråga för Svenska Spel, ATG och Lotteriinspektionen att bedöma i vilken omfattning kontroller bör göras. De ombud som inte följer åldersgränserna stängs tillfälligt av eller så sägs deras avtal med Svenska Spel och ATG upp, helt i linje med motionärernas önskemål. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motion Kr204 (v) yrkande 1.

¹ Prop. 2007/08:1 utgiftsområde 2.

Begränsade öppettider för spel på värdeautomater

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om begränsade öppettider för spel på värdeautomater. Öppettiderna för värdeautomatspel har redan begränsats. Dessutom har Svenska Spel ändrat sina bestämmelser så att det nu föreligger en rimlig proportion mellan en restaurangs omsättning och omfattningen på automatspelandet.

Jämför reservation 4 (v).

Motionen

I *motion Kr204* påpekar Vänsterpartiet att Statens folkhälsoinstitut (FHI) i sitt 2003 framlagda handlingsprogram för att motverka spelberoende har påtalat att det bör övervägas om inte värdeautomatspel borde vara tillgängliga endast under kvällstid och inte under lunchtid. Med hänvisning härtill anser motionärerna att det bör införas begränsade öppettider på värdeautomatspel (yrkande 5).

Bakgrund

Lotteriinspektionen har² i fråga om öppettiderna framhållit att Sverige i ett internationellt perspektiv har ett regelverk som starkt begränsar tillgängligheten till värdeautomater. Vidare har inspektionen framhållit:

Öppettiderna för värdeautomaterna har efter FHI:s förslag till handlingsplan minskat så att de nu överensstämmer med serveringstillståndets tider. Mot bakgrund av att det inte heller finns något forskningsunderlag som visar att det är fler spelberoende som spelar på värdeautomaterna på dagen än på kvällen eller att andelen spelberoende skulle bli mindre vid mer begränsade öppettider samt då det finns en stor risk att den illegala automatspelsmarknaden kommer att öka är det i dag tveksamt om det föreligger någon anledning att ytterligare inskränka öppettiderna.

Enligt FHI har inga vetenskapliga studier gjorts i Sverige om vilka som spelar på dagtid. Det finns därför inga svenska vetenskapliga belägg för att spelande på dagtid är mer vanligt förekommande bland personer med spelproblem, ej heller att spelande på dagtid kan förorsaka mer spelproblem. Däremot påpekar FHI att internationella erfarenheter visar att ju mer tillgängliga spelautomater är, desto fler personer får spelproblem. När spelautomaterna i Norge försvann från marknaden den 1 juli 2007 minskade såväl antalet samtal till den norska stödlinjen som antalet hjälpsökande till behandlingsenheter kraftigt.

² I rapporten Effekter av Statens folkhälsoinstituts förslag till begränsning för spel på värdeautomater, 2005-02-21.

Vidare kan nämnas att Svenska Spel för att få sunda spelmiljöer i samband med spel på värdeautomater har sett till att det finns en rimlig proportion mellan en restaurangs omsättning och den omsättning som automaterna i restaurangen ger. Spelandet får enligt Svenska Spel inte ha en ekonomiskt dominerande roll i restaurangmiljön.

Utskottets ställningstagande

Men hänsyn till att öppettiderna för värdeautomatspel begränsats till att överensstämma med serveringstillståndets tider och till att Svenska Spel ändrat sina bestämmelser så att det nu finns en rimlig proportion mellan restaurangernas och automaternas omsättning anser utskottet att det i dagsläget inte finns anledning att ytterligare inskränka öppettiderna. Motion Kr204 (v) yrkande 5 avstyrks.

Nedläggning av kasinon

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att lägga ned de fyra statliga kasinona.

Jämför reservation 5 (v).

Motionen

Vänsterpartiet anser i *motion Kr204* att regeringen måste ta ansvar för den del av spelmarknaden som står under dess kontroll. De tilltagande spelproblemen vid kasinona, i form av spelmissbruk, penningtvätt, droger och prostitution, gör enligt motionärerna att de statliga kasinona bör läggas ned (yrkande 7).

Bakgrund

Utredningen, benämnd Kasinoutvärderingen, med uppgift att utvärdera kasinoverksamheten i Sverige lämnade i juni 2006 betänkandet Internationella kasinon i Sverige – en utvärdering (SOU 2006:64). Utredningens samlade bedömning var att kasinot på ett tillfredsställande sätt uppfyllt uppsatta villkor.

Finansminister Anders Borg har den 25 januari 2007 i sitt svar på interpellation 2006/07:199 om hur han vill ta itu med problematiken kring och i Casino Cosmopols verksamhet anfört bl.a. följande.

Enligt Kasinoutvärderingen kan etableringen av kasinona i sig knappast ha ökat spelberoendeproblemen. Utredningen anför dessutom att tillkomsten av de internationella kasinona endast haft en marginell inverkan på omfattningen av det illegala spelet. Jag delar emellertid interpellantens oro över att kasinona kan bidra till ökad spelberoende.

Den nyligen utkomna forskningsrapporten från Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning vid Stockholms universitet visar också att det skett en ökning av andelen spelberoendeproblem i Malmö. Därför är det angeläget att Svenska Spel fortlöpande utvecklar och utvärderar sina spelansvarsåtgärder. Det är inte självklart att det faktum att människor som begår brott har ett visst konsumtionsmönster gör att en viss verksamhet är suspekt. Det är inte tillräckligt. Man måste visa att de som driver den verksamheten har någon typ av brister i sin verksamhet. Då kan man hänvisa till Svenska Spel. Jag kan inte överpröva Svenska Spels verksamhet. Det är inte så en minister och ett departement fungerar. De har ett eget ansvar. De försöker ta det ansvaret, och vi försöker understryka för dem vikten av att de uppfyller de krav som ligger till grund för att vi ska få ha en reglerad spelmarknad och upprätthålla den spelpolitik vi har. Jag är övertygad om att de tar de här frågorna på mycket stort allvar. Jag kan inte som ansvarig minister säga att det här företaget, med den styrelse och den inriktning som det har och med den kontroll Lotteriinspektionen utför, har begått misstag. Vi ska naturligtvis följa detta noggrant.

Polismyndigheten i Stockholms län genomförde i augusti 2005 en kartläggning av den brottslighet som kan relateras till Casino Cosmopol i Stockholm. Av kartläggningen framgår att den synliga brottslighet som kan relateras till Casino Cosmopol ligger på en relativt låg nivå i jämförelse med andra nöjesetablissemang i Stockholms län. I det polisdistrikt där kasinot ligger betraktas inte kasinot som något stort problem.

Lotteriinspektionen kontrollerar hur Casino Cosmopol följer de villkor som är uppsatta för de fyra kasinona. Av Lotteriinspektionens årsredovisning för 2007 kan utläsas att inspektionen det året genomförde 177 tillsynsbesök och kontroller på kasinona och att dessa inte resulterade i någon anmärkning. Enligt Lotteriinspektionen är Casino Cosmopols verksamhet i hög grad reglerad, och kasinot har såvitt inspektionen känner till inte några problem med penningtvätt, droger eller prostitution.

Svenska Spel uppger att bolaget fortlöpande har kontakt med polisen, kommuner och andra intressenter rörande Casino Cosmopols verksamhet. Inget har då framkommit som tyder på att Svenska Spels kasinon ”problemmissigt” skulle avvika från jämförbara etablissemang.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med finansministern att det är viktigt att uppmärksamma frågor om spelmissbruk i dessa sammanhang. Med hänsyn till de ovan redovisade uppgifterna om Casino Cosmopols verksamhet anser utskottet dock inte att det finns skäl att bifalla motionärernas begäran. Motion Kr204 (v) yrkande 7 avstyrks.

Casino Cosmopols uppsikt över kasinoverksamheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande rörande Casino Cosmopols uppsikt över kasinoverksamheten eftersom yrkandet får anses vara tillgodosett.

Motionen

Vänsterpartiet framhåller i *motion Kr204* att det bör åvila Casino Cosmopol att hålla sådan uppsikt över verksamheten i de statliga kasinona att personer i riskzonen upptäcks i tid och uppmärksammas på sina spelproblem. I de fall det bedöms behövt bör enligt motionärerna spelare avstängas från spel för kortare eller längre tid (yrkande 6).

Bakgrund

Enligt Svenska Spel arbetar Casino Cosmopol aktivt med att identifiera spelare som uppvisar tecken på ohälsosamt spelande. Casino Cosmopol bedriver också en uppsökande verksamhet där personal från kasinona tagit initiativ till samtal med gäster. Antal spelansvarssamtal med gäster uppgick under 2007 till 2 840. Samtalen resulterade i 1 869 fall i att avtal tecknades om frivillig avstängning eller besöksbegränsning.

Utskottets ställningstagande

Casino Cosmopol bedriver redan en aktiv uppsökande verksamhet av det slag som motionärerna efterfrågar och stänger dessutom av spelare vid behov. Motionsyrkandet får därför anses vara tillgodosett. Utskottet avstyrker *motion Kr204 (v)* yrkande 6.

Internetpoker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår med hänvisning till att regeringens ställningstaganden inte bör föregripas ett motionsyrkande om att Svenska Spels tillstånd att bedriva poker på Internet ska dras in.

Jämför reservation 6 (v).

Motionen

Vänsterpartiet anser i *motion Kr204* att Svenska Spels tillstånd att bedriva pokerspel på Internet bör dras in. Förslaget är föranlett av att motionärerna anser att Internetpoker har just de egenskaper som brukar framhållas som

extra riskabla för att någon ska utveckla ett spelberoende. Dessutom är enligt motionärerna risken stor att Svenska Spels Internetspoker legitimerar även det oreglerade spelandet på Internet (yrkande 9).

Bakgrund

Bestämmelser om lotterier som anordnas för allmänheten finns i lotterilagen. I 45 § anges att regeringen får meddela särskilt tillstånd att anordna lotterier i andra fall och i annan ordning än som anges i lotterilagen.

Regeringen lämnade den 24 november 2005 ett särskilt tillstånd till AB Svenska Spel eller till ett av detta helägt dotterbolag att anordna och förmedla pokerspel över Internet fr.o.m. den 1 december 2005 t.o.m. den 31 december 2007. Tillståndet var förenat med särskilda villkor. Regeringen har förlängt tillståndet t.o.m. den 30 juni 2008 med oförändrade villkor.

I budgetpropositionen för 2007 angav regeringen följande rörande Internetspoker³:

Internetspoker erbjuds i stor skala av kommersiella spelbolag som bedriver gränsöverskridande verksamhet. Dessa bolag riktar omfattande marknadsföringsåtgärder mot den svenska marknaden. Under de senaste åren har sådant spel således ökat mycket kraftigt. Mot denna bakgrund beslutade den tidigare regeringen den 24 november 2005 att lämna AB Svenska Spel tillstånd att anordna poker över Internet med förhoppningen att det växande spelintresset skulle kanaliseras till ett annat alternativ som i högre grad tog hänsyn till sociala skyddsintressen. Tillståndet är förenat med ett antal villkor i syfte att i största möjliga utsträckning motverka sociala skadeverkningar och underårigt spel. Avsikten är att utvärdera verksamheten våren 2007.

Regeringen tillsatte i april 2007 en särskild utredare som skulle utvärdera AB Svenska Spels tillstånd att anordna och förmedla pokerspel över Internet.

Utredaren lämnade den 7 april 2008 sitt betänkande⁴ där han bl.a. konstaterar att de erfarenheter som gjorts i utredningsarbetet talar, vid en samlad bedömning, för att Svenska Spel i alla delar helt klart har följt villkoren i tillståndet och villkor som meddelats med stöd av tillståndet. Utredaren ser vidare få behov av ändringar av de villkor som i dag gäller för verksamheten. I syfte att öka graden av ansvarsfullt spelande föreslår utredaren dock att regeringen i villkoren för Svenska Spels nätpokertillstånd skriver in att nätpokerspelarna via bolagets pokerplattform återkommande ska ges återkopplingsinformation om den egna, ackumulerade vinst- eller förlustställningen i kronor räknat. Vidare föreslår utredaren att regeringen på nätpokerområdet ger Svenska Spel tillstånd att samarbeta med statskontrollerade, nationella spelbolag i andra länder, så att bolagen gemensamt kan erbjuda turneringsspel med ett större antal deltagare än vad Svenska Spel kan göra på egen hand. Utredaren har inte haft i uppdrag att avgöra om Svenska Spels tillstånd att anordna och förmedla pokerspel över Internet bör förnyas.

³ Prop. 2006/07:1 utgiftsområde 2.

⁴ Svenska Spels nätpoker – en utvärdering (SOU 2008:36).

Utskottets ställningstagande

Regeringen har förlänt Svenska Spels tillstånd att anordna och förmedla pokerspel över Internet t.o.m. den 30 juni 2008. Utskottet anser att regeringens ställningstaganden om vad som bör ske härefter inte bör föregripas och avstyrker motion Kr204 (v) yrkande 9.

Internetkaféer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår med hänvisning till Spelutredningens pågående arbete motionsyrkanden om dels en översyn, dels ett upphävande av lagen om automatspel.

Motionerna

I två motioner krävs att lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel avskaffas. Det görs i *motionerna Kr221* av Karl Sigfrid (m) och *Kr284* av Gunnar Axén (m). Motionärerna påpekar att Regeringsrätten i en dom från september 2007 slagit fast att spelverksamhet i Internetspelskaféer faller in under bestämmelserna i automatspelslagen och därmed är tillståndspliktig. Tillståndsplikten leder enligt motionärerna till bl.a. ökad byråkrati och högre kostnader, vilket drabbar framför allt ungdomar hårt.

Emma Henriksson (kd) tar i *motion Kr317* upp samma problem. Hon anser att lagstiftningen bör ses över så att Internetkaféernas framtid inte riskeras.

Bakgrund

Regeringsrätten har i en dom (mål nr 3975-06, dom den 13 september 2007) prövat frågan om spelverksamhet i Internetspelskaféer omfattas av automatspelslagens tillämpningsområde och därmed är tillståndspliktig. Regeringsrätten ansåg att det i målet aktuella Internetspelskaféets verksamhet med programmerade datorer för spel som t.ex. är ihopkopplade i s.k. LAN-miljö (internt nätverk, Local Area Networks) eller mot Internet är att anses som tillståndspliktig verksamhet.

Finansminister Anders Borg har den 27 november 2007 i sitt svar på interpellation 2007/08:87 om vilka åtgärder regeringen avsåg att vidta med anledning av Regeringsrättens dom om tolkningen av automatspelslagen och tillståndsplikten för Internetspelsverksamhet uttalat följande.

Regeringen är ... medveten om att reglerna om spel på automater kan vara svåra att tillämpa. Detta kan i sin tur skapa viss osäkerhet för aktörerna på marknaden och försvåra tillsynen ur ett skyddsperspektiv.

Bland annat mot denna bakgrund tillsatte regeringen den nu pågående Spelutredningen som ska föreslå en långsiktigt hållbar och modern spelreglering som är mer följsam när det gäller den tekniska utvecklingen på området. Däribland omfattas sådant spel som sker via automater, datorer eller över Internet.

Detta uppdrag ska redovisas senast den 15 december 2008. Regeringen avser under tiden att noga följa utvecklingen på detta komplexa område.

I direktiven till Spelutredningen anges att utredaren ska bedöma om det är möjligt att åstadkomma en mer enhetlig och konsekvent reglering av spel och lotterier, särskilt när det gäller spel som sker via automater, datorer eller över Internet. Om det anses lämpligt ska han också föreslå förändringar.

Därutöver kan nämnas att Lotteriinspektionen i sitt regleringsbrev för 2008 fått i uppdrag att med anledning av Regeringsrättens dom analysera rättsläget och hur avgörandet påverkar myndighetens kontroll- och tillsynsarbete. Lotteriinspektionen skulle också bedöma hur domen påverkar automatspelslagens räckvidd i förhållande till aktörer och konsumenter på spelmarknaden, varvid även EG-domstolens dom om förströelsespel av den 26 oktober 2006 (C-65/05) skulle beaktas. Underlaget kunde också omfatta förslag till eventuella klagoranden eller förändringar i förhållande till gällande regelverk.

Lotteriinspektionen har den 11 mars 2008 till regeringen lämnat begärd redovisning. Inspektionen konstaterar att automatspelslagen har blivit svår att tillämpa och överblicka och att detta förhållande har förstärkts av den snabba tekniska utvecklingen. En översyn av lagen är därför enligt Lotteriinspektionen angelägen.

Utskottets ställningstagande

Lotteriinspektionen har förordat en översyn av lagen om automatspel.

Regeringen har dessutom gett Spelutredningen i uppdrag att göra en bedömning om det är möjligt att åstadkomma en mer enhetlig och konsekvent reglering av spel och lotterier, särskilt när det gäller spel som sker via automater, datorer eller över Internet.

Utskottet anser att utredningens ställningstaganden inte bör föregripas och avstyrker motionerna Kr221 (m), Kr284 (m) och Kr317 (kd).

Lagskärpning rörande illegal spelverksamhet på gator

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om lagskärpning för att komma åt det illegala spelandet på Drottninggatan i centrala Stockholm med hänvisning till att de påföljder som finns för den här typen av brottslighet ger utrymme för nyanserade bedömningar av svårighetsgraden och straffmätningen.

Motionen

Mitt i centrala Stockholm, i turistvimlet på Drottninggatan, bedrivs i dagsljus varje dag ett illegalt spelande framhåller Johan Pehrson (fp) i *motion Kr355*. Polisen har enligt motionären uppmärksammat detta och inlett ett samarbete med både handlare och väktare för att störa denna illegala verksamhet. Motionären anser att det även behövs en lagskärpning för att lättare kunna komma åt denna typ av brottslighet och föreslår därför att lotterilagen ses över.

Bakgrund

Justitieminister Beatrice Ask har den 21 juni 2007 svarat på en fråga från Lars Wegendal om den rättsliga bedömningen av gatuspelet (2006/07:1414). Han hade frågat om justitieministern var beredd att se över om inte gatuspel, med vilket han avsåg en verksamhet där gäng med spelare lurar turister på pengar, ska betraktas som dobbleri och därmed betinga ett högre straff än som blev fallet i ett domstolsavgörande. I det aktuella avgörandet dömdes en person för brott mot lotterilagen till villkorlig dom. Justitieministern anförde bl.a. följande:

Det är ett centralt moment i samhällets reaktion på olika brott att påföljderna är proportionerliga, det vill säga motsvarar allvaret i brottet.

Spel eller liknande verksamhet som sker olovligen kan bestraffas enligt bestämmelserna om dobbleri i brottsbalken eller straffstadgandet i lotterilagen. Dobblersi omfattar de mera kvalificerade fallen. De aktuella lagrummen innehåller dessutom särskilda straffskalor för grova brott. Det är en fråga för våra domstolar att i det enskilda fallet bedöma hur en brottslig gärning av nu aktuellt slag ska rubriceras och bestämma påföljd.

De aktuella bestämmelserna ger enligt min mening utrymme för nyanserade bedömningar av svårighetsgraden i sådan typ av brottslighet som Lars Wegendal tar upp. Jag har inte för avsikt att vidta några åtgärder för att ändra lagstiftningen i detta avseende, men följer med intresse de erfarenheter som kan dras av polisens insatser för att stävja denna typ av brottslighet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med motionären att det är högst otillfredsställande att det bedrivs illegal spelverksamhet på centrala gator i Stockholm. Samtidigt vill dock utskottet slå fast att detta i första hand är en fråga för polismyndigheten att komma till rätta med. När det gäller motionärens krav på straffskärpning anser utskottet i likhet med justitieministern att de påföljder som finns för den här typen av brottslighet ger utrymme för nyanserade bedömningar av svårighetsgraden och straffmätningen. Dessutom är det som justitieministern påpekar en fråga för våra domstolar att i det enskilda fallet bedöma hur en brottslig gärning av nu aktuellt slag ska rubriceras och bestämma påföljd. Utskottet avstyrker motion Kr355 (fp).

Spel/lotterier i tv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår med hänvisning till Spelutredningens pågående arbete ett motionsyrkande om förtäckta lotterier i tv.

Motionen

Tomas Eneroth och Carina Adolfsson Elgestam (båda s) påtalar i *motion Kr305* att Lotteriinspektionen har polisanmält flera av TV 4:s spelprogram eftersom inspektionen menat att dessa är förtäckta lotterier, genom att de frågor som ställs är så uppenbart enkla och därför endast är en formalitet. Motionärerna anser att den tillsatta Lotteriutredningen bör få tilläggsdirektiv att med förtur behandla denna fråga.

Bakgrund

Finansminister Anders Borg har den 24 oktober 2007 som svar på en fråga (2007/08:128) om regler för spelprogram i tv uttalat bl.a. följande:

Lars Wegendal har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att med förtur behandla ett stärkande av reglerna för spelprogram i tv. Frågeställaren hänvisar bland annat till att Lotteriinspektionen polisanmält flera av TV 4:s spelprogram då myndigheten menar att dessa är att betrakta som förtäckta lotterier.

Den spelform som frågeställaren hänvisar till är en relativt ny företeelse på den svenska spelmarknaden. Gränsdragningen mellan vad som till sitt format är att betrakta som en tävling med ett prestationsmoment respektive ett rent lotteri är ingen enkel fråga. Problematiken väcker också i detta sammanhang berättigade frågor om hur en spelreglering kan upprätthållas och bör se ut.

Regeringen beslutade bland annat mot denna bakgrund att den nu pågående utredningen (Fi2007:07, dir. 2007:79) också ska göra en bedömning av om det är möjligt att åstadkomma en mer enhetlig och konsekvent reglering när det gäller till exempel lotterier som anordnas i samband med sändning i television. Därutöver ska den särskilde utre-

daren också, som ett led i att stärka Lotteriinspektionens roll som tillsynsmyndighet, lämna eventuella förslag om förbättrade och mer ändamålsenliga sanktionsmöjligheter vid lagöverträdelser på spelområdet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2008.

Utskottets ställningstagande

Eftersom Spelutredningen enligt finansministern fått i uppdrag att pröva frågor som motionärerna tar upp får motionsyrkandet anses tillgodosett. Utskottet avstyrker motion Kr305 (s).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 8 och

2007/08:Kr332 av Torbjörn Björlund m.fl. (v) yrkande 5 och avslår motionerna

2007/08:Kr246 av Cecilia Widegren (m) yrkande 1,

2007/08:Kr285 av Gunnar Axén (m) yrkandena 1 och 2,

2007/08:Kr297 av Christian Holm (m),

2007/08:Kr315 av Michael Hagberg (s),

2007/08:Kr337 av Mats G Nilsson (m) yrkande 4 och

2007/08:Kr357 av Tomas Tobé m.fl. (m) yrkandena 1, 3 och 5.

Ställningstagande

I likhet med Vänsterpartiet anser jag att det finns starka skäl att behålla den reglerade spelmarknaden i Sverige. Ett är att det möjliggör en bättre kontroll av spelandet, ett annat att spelarnas förlorade pengar kan användas till ändamål som är nyttiga för samhället, t.ex. idrott och föreningsliv. Dessutom behövs en reglerad spelmarknad för att motverka en alltmer aggressiv marknadsföring och ett ökat spelberoende.

Utländska spelföretag på Internet utgör enligt min mening i dag det största hotet mot den svenska reglerade spelmarknaden. Lagstiftningen i Sverige är alltför svag för att stoppa dessa företags verksamhet i Sverige. En jämförelse kan göras med Danmark där det räcker med att utländska Internetspel är formulerade på danska för att de ska vara illegala.

I enlighet med Vänsterpartiets förslag bör en utredning tillsättas för att se över vilka åtgärder som är möjliga att vidta för att begränsa det oreglerade spelandet på Internet.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motionerna Kr204 (v) yrkande 8 och Kr332 (v) yrkande 5 samt avslå motionerna Kr246 (m) yrkande 1, Kr285 (m) yrkandena 1 och 2, Kr297 (m), Kr315 (s), Kr337 (m) yrkande 4 samt Kr357 (m) yrkandena 1, 3 och 5.

2. Direktiv till AB Svenska Spel, punkt 5 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 10.

Ställningstagande

Staten har ett stort ansvar för spelberoendets konsekvenser eftersom staten har spel som en inte oväsentlig inkomstkälla och dessutom står bakom den dominerande spelaktören på marknaden, AB Svenska Spel. Detta bolag saknar i dag direktiv, motsvarande Systembolagets, för hur information bör utformas om de negativa skadeverkningar som spelandet innebär för den enskilde och samhället. Det saknas också en policy för hur AB Svenska Spel ska utforma sin marknadsföring, vilken enligt min uppfattning är relativt aggressiv. Till exempel har man börjat dela ut gratislotter på bl.a. tågstationer för att locka till sig nya kunder. De statliga kasinona hävdar att de fyller ett behov som redan finns. Frågan är då varför AB Svenska Spel satsar 1,5 miljoner kronor om dagen på att få folk att spela mer. Den ständiga närvaron av spel i det offentliga rummet upplevs också av många spelmissbrukare som mycket påfrestande. I likhet med Vänsterpartiet anser jag därför att AB Svenska Spel av regeringen ska ges direktiv som motsvarar de direktiv Systembolaget har för sin verksamhet. De bör innehålla krav på dels information om skadeverkningar, dels en etisk policy för marknadsföring.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motion Kr204 (v) yrkande 10.

3. Åldersgräns vid köp av lotter, punkt 6 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 2.

Ställningstagande

Barn och unga bör enligt min uppfattning skyddas så långt det är möjligt från att utsättas för risken att bli spelberoende. I dag har inte alla lotter och spel en åldersgräns för köp. Det handlar ofta om s.k. skraplotter som kan locka barn redan i unga år att vänja sig vid spel. I likhet med Vänsterpartiet anser jag därför att regeringen bör utreda möjligheten att införa en åldersgräns för sådana lotterier och spel om pengar som i dag inte har någon åldersgräns.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motion Kr204 (v) yrkande 2.

4. Begränsade öppettider för spel på värdeautomater, punkt 8 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 5.

Ställningstagande

Enligt Statens folkhälsoinstitut visar internationella erfarenheter att ju mer tillgängliga spelautomater är, desto fler personer får spelproblem. När spelautomaterna i Norge försvann från marknaden den 1 juli 2007 minskade såväl antalet samtal till den norska stöddlinjen som antalet hjälpsökande till behandlingsenheter kraftigt. I likhet med Vänsterpartiet anser jag därför att öppettiderna, och därmed tillgängligheten, för värdeautomater bör begränsas och att automaterna endast ska vara öppna på kvällstid.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motion Kr204 (v) yrkande 5.

5. Nedläggning av kasinon, punkt 9 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 7.

Ställningstagande

Enligt min mening måste regeringen ta ansvar för den del av spelmarknaden som står under dess kontroll, bl.a. de statliga kasinona.

Av en folkhälsopolitisk rapport från 2005 framgår att introduktionen av kasinot i Malmö har lett till att andelen spelare med spelproblem ökat kraftigt. Vidare har länskriminalen i Stockholm visat i en kartläggning av brottslighet relaterad till Casino Cosmopol i Stockholm, att spelkasinona inte bara ger upphov till spelmissbruk, utan att miljöerna också lockar till sig den undre världen med pengatvätt, droger och prostitution som följd.

I likhet med Vänsterpartiet förväntar jag mig att regeringen visar handlingskraft när det gäller att ta itu med de tilltagande spelproblemen och som följd lägger ned de statliga kasinona.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motion Kr204 (v) yrkande 7.

6. Internetspoker, punkt 11 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 9.

Ställningstagande

Svenska Spel har fått tillstånd att bedriva poker på Internet. Jag anser att detta tillstånd bör dras in. Skälet härför är att Internetspokern har just de egenskaper som brukar framhållas som extra riskabla för att någon ska utveckla ett spelberoende. Dessutom anser jag att risken är stor att Svenska Spels Internetspoker legitimerar även det oreglerade spelet på Internet.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motion Kr204 (v) yrkande 9.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillståndet för spel ska kunna dras in för den som bryter mot reglerna om ålderskontroll.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa en åldersgräns för de lotterier och spel som i dag inte omfattas av åldersgräns.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om begränsade öppettider för värdeautomater.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör ligga på företaget att hålla sådan uppsikt över verksamheten i de statliga kasinona att personer i riskzonen upptäcks i tid och uppmärksammas på sina spelproblem och att de, i fall där så bedöms behövt, avstängs från spelande för kortare eller längre tid.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lägga ned de statliga kasinona.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning för att se vilka åtgärder som är möjliga för att begränsa det oreglerade spelandet på Internet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillståndet för AB Svenska Spel att bedriva Internetpoker ska dras in.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om direktiv till AB Svenska Spel motsvarande direktiven till Systembolaget AB.

2007/08:Kr221 av Karl Sigfrid (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel.

2007/08:Kr246 av Cecilia Widegren (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om spelmarknaden.

2007/08:Kr256 av Hillevi Larsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett förbud mot spelreklam ska övervägas.

2007/08:Kr261 av Camilla Lindberg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att all spelreklam ska lyda under marknadsföringslagen.

2007/08:Kr284 av Gunnar Axén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om automatspelslagen.

2007/08:Kr285 av Gunnar Axén (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om privata aktörers möjlighet att bedriva spelverksamhet i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förekomsten av monopol på den svenska spelmarknaden.

2007/08:Kr297 av Christian Holm (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det statliga spelmonopolet.

2007/08:Kr305 av Tomas Eneroth och Carina Adolfsson Elgestam (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tilläggsdirektiv till utredningen En stärkt och moderniserad spelreglering.

2007/08:Kr315 av Michael Hagberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om trav- och galoppporten.

2007/08:Kr317 av Emma Henriksson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av tillståndsplikten enligt lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel.

2007/08:Kr332 av Torbjörn Björlund m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidmakthålla en reglerad spelmarknad.

2007/08:Kr334 av Camilla Lindberg och Fredrick Federley (fp, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda vad en försäljning av Svenska Spel skulle komma att innebära för den svenska spelsituationen.

2007/08:Kr337 av Mats G Nilsson (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten till försäljning av Svenska Spel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att presentera förslag på hur försäljningen bör ske.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att idrottsrörelsen vid en försäljning bör få del av försäljningsintäkterna.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett licenssystem med tillståndskrav på den svenska spelmarknaden.

2007/08:Kr355 av Johan Pehrson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om illegalt spel på gatorna.

2007/08:Kr357 av Tomas Tobé m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett licenssystem som uppfyller EG-rättens krav genom att stå öppet för företag verksamma i Sverige eller något annat EU- eller EES-land.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Lotteriinspektionen en mer självständig ställning för att övervaka spelföretagens verksamhet och ansvara för licensgivning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid licensgivning ta ansvar för de offentliga finansernas intäktssida och de verksamheter som staten vill tilldela medel den vägen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att nya regler för marknadsföring och tillgänglighet införs för att bättre än i dag skydda unga och andra riskgrupper.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avtalet med AB Trav och Galopp.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en försäljning av Svenska Spel inleds.

2007/08:Kr358 av Anna Bergkvist och Anna König Jerlmyr (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Lotteriinspektionens oberoende ställning.